

Překážka věci pravomocně rozhodnuté

Rozsah uplatnění zásady non bis in idem ve správním řízení je dán nikoli totožností věci, ale totožností výroku rozhodnutí. Je-li výrokem rozhodnutí rozhodováno o shodných (zcela nebo částečně) právních vztazích, o nichž již bylo pravomocně rozhodnuto, správní úřad nový návrh na zahájení řízení zamítne z důvodu překážky věci rozhodnuté, nebo řízení zahájené z úřední povinnosti pro stejný důvod odloží a účastníky řízení o tom vyrozumí.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 28 Cdo 5404/2008, ze dne 21.10.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně Ing. J. H., zastoupené obecným zmocněncem, proti žalovaným 1) I. T., 2) P. N. oba zastoupeni advokátkou, o přechod vlastnického práva k nemovitostem, vedené u Okresního soudu v Berouně sp. zn. 6 C 4/2003, o dovolání žalovaných proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 8. 7. 2008, č.j. 22 Co 195/2008-228, tak, že rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 8. 7. 2008, č.j. 22 Co 195/2008-228, jakož i rozsudek Okresního soudu v Berouně ze dne 21. 6. 2007, č.j. 6 C 4/2003-203, se zrušují a řízení se zastavuje.

Z odůvodnění :

Krajský soud v Praze rozsudkem shora uvedeným potvrdil rozsudek Okresního soudu v Berouně ze dne 21. 6. 2007, č.j. 6 C 4/2003-203, podle kterého na žalobkyni přešlo ze žalovaných vlastnické právo k pozemku p.č. 137/19, zapsaného na LV č. 191 pro obec a k.ú. V. Žádný z účastníků nebyl zavázán k náhradě nákladů odvolacího řízení.

Odvolací soud vyšel při posouzení věci ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně. V pozemkové knize pro k.ú. V., číslo knihovní vložky 319, byl zapsán jako vlastník parcely č. 137/1 - zahrada, podle smlouvy směnné ze dne 28. 7. 1931, Ing. K. H.. Ministerstvo zemědělství dne 27. 1. 1948 pod č.j. 10539-IX-R/12-1948 sdělilo Ing. K. H., že pozemkový majetek, uvedený v jeho soupisové přihlášce, tvoří zbytkový statek podle § 1 odst. 1 písm. d) zákona č. 142/1947 Sb., o revizi první pozemkové reformy, a přejímá se státem podle § 6 odst. 2 písm. b) tohoto zákona. Usnesením Okresního soudu v Hořovicích, č.j. Nc II 162/48-1, bylo přikázáno vypovídání straně, K. H., aby nemovitosti zapsané ve vložce č. 319 pozemkové knihy k.ú. V. odevzdal Ministerstvu zemědělství k 1. 10. 1948. K návrhu B. H. (syna K. H.) Okresní pozemkový úřad v B. rozhodl dne 22. 10. 1998 pod č.j. OPÚ 511/91/98-OU-M v souladu s § 9 odst. 4 zákona o půdě, že pro pozemky v k.ú. V. p.č. 504/11, 504/13 a 504/23 - nikoli tedy pro předmětný pozemek - se vkládá vlastnické právo pro osobu oprávněnou B. H. Předmětné rozhodnutí pod bodem IV. uvádí, že další části původních nemovitostí nelze vydat, protože byly po přechodu vlastnictví na stát převedeny na fyzické osoby a v současné době jsou v jejich vlastnictví. V seznamu těchto pozemků byl též pozemek p.č. 137/19 - zahrada o výměře 1633 m² zapsaný na LV č. 191 v k.ú. V. Okresní pozemkový úřad v B. rozhodl dále dne 20. 2. 2002 pod č.j. 86/2002/OPÚ-M, že dědičce po oprávněné osobě B. H., Ing. J. H., se podle § 9 odst. 4 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále „zákon o půdě“) neobnovuje vlastnické právo, mj. k parcele č. 137/19 v k.ú. V. K odvolání žalobkyně Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 3. 9. 2002, č.j. 44 Ca 65/2002-23, rozhodnutí OÚ, referátu OPÚ, v části týkající se pozemků v katastru nemovitostí p.č. 137/2 a 504/16 zrušil, jinak rozhodnutí ve zbylé části potvrdil a to tak nabylo právní moci dne 8. 10. 2002.

V předmětné věci byla žaloba podána dne 10. 3. 2003 a odvolací soud dospěl k závěru, že nárok byl

žalobkyní uplatněn včas, neboť pro posouzení včasnosti podání žaloby je třeba vycházet z data 8. 10. 2002, kdy nabylo právní moci rozhodnutí Krajského soudu v Praze shora uvedené, kterým bylo v relevantní části pro daný případ potvrzeno rozhodnutí pozemkového úřadu ze dne 20. 2. 2002 o neobnovení vlastnického práva k pozemku p.č. 137/19 v k.ú. V. Podle odvolacího soudu právní předchůdci žalovaných nabyli vlastnictví k tomuto pozemku v rozporu s tehdy platnými právními předpisy. Žalovaným se nepodařilo prokázat, že užívají pozemky, které byly původně jejich právním předchůdcům, manželům N., na základě přidělové listiny ze dne 2. 10. 1957, přiděleny. Odvolací soud též odmítl možnost vydržení předmětného pozemku žalovanými. Skutečnost, že vlastnické právo k pozemku nabyla fyzická osoba, uvedená v ustanovení § 8 odst. 1 zákona o půdě, vydržením, není podle odvolacího soudu rozhodující, pokud nabyla držbu pozemku v rozporu s tehdy platnými předpisy. Odvolací soud konstatoval, že žalovaní, jako právní nástupci přidělců, zřejmě vydrželi vlastnictví k předmětnému pozemku ke dni 1. 4. 1984 (§ 865 odst. 3 o.z., v platném znění k úpravám účinným od 1. 4. 1983 - novela o.z. provedená zákonem č. [131/1982](#) Sb.), a jsou tedy v posuzované věci pasivně věcně legitimováni.

Proti rozsudku odvolacího soudu podali žalovaní dovolání, které opírali o přípustnost pro otázky zásadního právního významu. Dovolatelé zpochybňovali závěr odvolacího soudu, že dovolatelé, resp. jejich právní předchůdci nabyli vlastnictví k pozemku v rozporu s tehdy platnými právními předpisy. Tvrdili, že fakticky užívali předmětný pozemek bez jakékoliv změny v umístění pozemku tak, jak byl přidělen, a proto není podstatné, k jakým změnám v jeho číselném označení došlo. Dovolatelé též tvrdili, že předmětná žaloba byla podána po uplynutí šestiměsíční prekluzivní lhůty stanovené v § 8 odst. 2 zákona o půdě. Tato lhůta podle dovolatelů uplynula dne 30. 5. 1999, tj. po šesti měsících od 30. 11. 1998, kdy nabylo právní moci rozhodnutí Pozemkového úřadu v B. č.j. OPÚ 511/91/98 - OÚ-M ze dne 22. 10. 1998. Dovolatelé navrhli, aby dovolací soud zrušil napadený rozsudek odvolacího soudu a současně i rozsudek soudu prvního stupně a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobkyně se k dovolání nevyjádřila.

Dovolání bylo podáno ve lhůtě prostřednictvím advokátky (§ 240 odst. 1, § 241 odst. 1 o. s. ř.) a opřeno o přípustnost podle § 237 odst. 1 písm. c/, odst. 3 o. s. ř., tedy o přípustnost pro otázku zásadního právního významu.

Podle § 237 odst. 3 o. s. ř. (ve znění do novely č. [7/2009](#) Sb.) má rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem.

Právní otázku lze pokládat za nevyřešenou a splňující atribut zásadního právního významu, tj. mající judikatorní přesah, též za předpokladu, že nejde o obvyklou aplikaci, resp. interpretaci určitého zákonného ustanovení (srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1603/99, 604/2000, 1731/99, Soubor rozhodnutí NS sv. 2, C 103, 111, 203). Právní otázka tedy postrádá judikatorní přesah, jestliže je příslušná zákonná úprava naprosto jednoznačná a nečiní v rozhodovací praxi žádné aplikační ani výkladové obtíže. Nutno tu podotknout, že Nejvyšší soud je vázán skutkovým základem věci zjištěným nižšími instancemi a není oprávněn - s výjimkou prokázání důvodů dovolání (tj. podle § 241a o. s. ř. důvodů procesní povahy) - do něj jakkoli zasahovat případným prováděním dalších důkazů (viz Bureš, J., Drápal, L., Mazanec, M. a kol.: Občanský soudní řád. Komentář. C. H. Beck, 7. vydání, Praha 2006, zejména k § 243a o. s. ř.).

Z obsahu spisu vyplývá, že soudy nižších instancí zjistily následující skutkový stav a mimo jiné uvedly, že :

Žalovaní vlastní pozemek v katastru nemovitostí označovaný jako pozemek parc. č. 137/19 o výměře

1633 m². Žalovaní tvrdili, že tento pozemek vznikl v období let 1964-1972 sloučením pozemků parc. č. 137/15 a parc. č. 137/17, které byly právním předchůdcům žalovaných - manželům N. - přiděleny přidělovou listinou ze dne 2. 10. 1957. Toto tvrzení bylo však podle názoru soudu jednoznačně vyvráceno, když v řízení bylo prokázáno, že pozemek parc. č. 137/17 měl původní výměru 2860 m² a pro potřeby přidělového řízení byl fakticky rozdělen na dvě části, a to na pozemek parc. č. 137/17 o výměře 1494 m² a na pozemek parc.č. 137/17 o výměře 1366 m². Pozemek parc. č. 137/17 o výměře 1494 m² byl přidělen paní K. K. (dnes R.), která jej bez jakéhokoliv přečíslování a výrazných změn užívá do současnosti a v katastru nemovitostí je vedena jako jediný vlastník tohoto pozemku.

Je zcela logické, že druhá část pozemku parc. č. 137/17 o výměře 1366 m² by musela sousedit s pozemkem paní K. K. V řízení však bylo prokázáno, že pozemky, užívané žalovanými a jejich právními předchůdci bez přerušení od roku 1957, s pozemkem paní K. nesousedí. Z toho jednoznačně vyplývá, že pozemky které začali manželé N. v roce 1957 užívat, nebyly pozemky přidělené jim přidělovou listinou ze dne 2. 10. 1957, tedy pozemky, které drželi, nenabýli na základě přidělu - přidělové listiny a nabyli je tak v rozporu s tehdy platnými právní předpisy.

V řízení bylo též prokázáno, že předmětná parcela č. 137/19 v k.ú. V. byla původně součástí parcely č. 137/1 v k.ú. V., která byla podle zákona č. 142/1947 Sb. odňata právnímu předchůdci žalobkyně Ing. K. H. Z výše uvedených skutkových zjištění (viz též výše) vyplývá, že právní předchůdci žalovaných manželé N. předmětný pozemek drželi v rozporu s tehdy platnými právními předpisy, neboť přidělovou listinou jim byla odevzdána jiná část původního pozemku p.č. 137/1 v k.ú. V. Dovolací soud v této souvislosti odkazuje na shora uvedený závěr, že při shodě rozsudků soudů nižších instancí je oprávněn přezkoumat pouze dovolatelem vymezené právní otázky a je vázán zjištěným skutkovým stavem a není oprávněn jej měnit. Nejvyšší soud jako soud dovolací je v daném případě soudem právního přezkumu, nikoli soudem „skutkovým“, resp. nalézacím (viz konstantní výklad zásad dovolacího řízení včetně komentářů zejména k § 243a o. s. ř.).

Rozsah uplatnění zásady non bis in idem ve správním řízení je dán nikoli totožností věci, ale totožností výroku rozhodnutí. Je-li výrokem rozhodnutí rozhodováno o shodných (zcela nebo částečně) právních vztazích, o nichž již bylo pravomocně rozhodnuto, správní úřad nový návrh na zahájení řízení zamítne z důvodu překážky věci rozhodnuté, nebo řízení zahájené z úřední povinnosti pro stejný důvod odloží a účastníky řízení o tom vyrozumí (srov. Ondruš, R. Správní řád 71/1967 Sb. - komentář k § 52, Linde, 2005).

Rozhodnutí Okresního úřadu v Berouně - pozemkového úřadu ze dne 20. 2. 2002, č.j. 86/2002/OPÚ-M, které nabylo právní moci dne 8. 10. 2002, ve znění rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 3. 9. 2002, č.j. 44 Ca 65/2002-23 bylo vydáno za situace, kdy o totožných pozemcích bylo rozhodováno Okresním úřadem v B. již v rozhodnutí č.j. OPÚ 511/91/98 - OÚ-M ze dne 22. 10. 1998; tento postup nemá za následek nicotnost správního rozhodnutí - jak tvrdí dovolatelé - , nýbrž jeho nezákonnost. V této souvislosti Nejvyšší soud přihlédl k rozhodnutí sp. zn. 21 Cdo 906/2000, podle kterého se řízení týká těchž osob i v případě, dojde-li podle hmotného práva k přechodu práva a povinností z právního vztahu, o který se jedná, na jiný subjekt. V daném případě tak správní orgán již podruhé rozhodoval o totožných právních vztazích, neboť účastníkem správního řízení byla osoba, která svoje právo odvozovala od původní oprávněné osoby, které již v předchozím rozhodnutí nebylo stran restitučního nároku o přechodu vlastnictví k pozemku p.č. 137/19 v k.ú. V. vyhověno.

Pokud právní předchůdce žalobkyně nevyužil možnost domoci se svého práva podle ustanovení § 8 odst. 1 a ve lhůtě podle odst. 2 zákona o půdě (nebo takovému návrhu nebylo vyhověno), nemůže se stejného nároku po právu domáhat žalobkyně, neboť by tím (kromě prekluze práva) došlo k zásahu do právní jistoty současných vlastníků předmětného pozemku. To vyplývá též z konstrukce zákonné šestiměsíční lhůty jako lhůty prekluzivní (propadné). Z výše uvedeného je třeba učinit závěr, že k rozhodnutí Okresního úřadu v B. - pozemkového úřadu ze dne 20. 2. 2002 č.j. 86/2002/OPÚ -M,

kteřé nabylo právní moci dne 8. 10. 2002, nelze jako nezákonnému přihlížet a tedy provádět soudní přezkum věci – jde o překážku rei iudicatae.

Ocitla-li se tak věc v dovolacím řízení, při existenci nedostatku podmínek řízení (§ 104 odst. 1, § 221 odst. 1 písm. c/, § 159a odst. 5 o. s. ř.), dovolací soud podle § 242 odst. 3 a § 229 odst. 1 písm. a/, jakož i podle § 243b odst. 4 o. s. ř. zrušil rozsudky obou nižších instancí a řízení zastavil. Nejvyšší soud zdůrazňuje, že nedostatek podmínky řízení spočívá i v důsledcích skutečnosti, že podání žaloby podle § 8 odst. 1, 2 zákona o půdě (v obecné rovině též podle § 9 odst. 6 téhož zákona) je vázáno na existenci předchozího správního rozhodnutí o nevydání nemovitosti. Jestliže se žalobkyně opřela o správní rozhodnutí, které contra legem prolomilo překážku věci pravomocně rozhodnuté, pak podmínka pro podání žaloby nebyla splněna.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)